

1 Jakie rodzaje terminów wyróżnia się w postępowaniu cywilnym?

Przy obliczaniu terminów procesowych stosuje się przepisy części ogólnej kodeksu cywilnego (tsiviilseadustiku üldosa seadus, TsÜS) w sprawie terminów i dni upływu terminów, chyba że odpowiednie przepisy stanowią inaczej. Zgodnie z § 134 ust. 2 TsÜS termin określa się w latach, miesiącach, tygodniach, dniach, godzinach lub krótszych jednostkach czasu lub w odniesieniu do zdarzenia pewnego przyszłego. Bieg terminu rozpoczyna się następnego dnia po wskazanym dniu kalendarzowym lub po wystąpieniu zdarzenia, które określono jako początek terminu, a kończy się w dniu upływu terminu. Jeżeli dzień upływu terminu jest określony w dniach lub dłuższych jednostkach czasu, termin upływa o godz. 24:00 w dniu upływu terminu, chyba że odpowiednie przepisy stanowią inaczej. Przekazanie oświadczenia woli, które należy złożyć w wyznaczonym terminie osobie prowadzącej działalność gospodarczą lub zawodową oraz wszelkie czynności podlegające wykonaniu w wyznaczonym terminie w odniesieniu do tej osoby mają nastąpić najpóźniej w dniu upływu terminu w standardowych godzinach pracy instytucji, której należy przekazać oświadczenie woli lub w której należy wykonać określoną czynność. Jeżeli czynność procesowa ma zostać podjęta w siedzibie sądu, za chwilę upływu terminu uznaje się zakończenie dnia roboczego sądu.

2 Wykaz różnych dni uznawanych za dni wolne od pracy na podstawie rozporządzenia (EWG, Euratom) nr 1182/71 z dnia 3 czerwca 1971 r.

Dni wolne od pracy zostały wyszczególnione w ustawie o dniach ustawowo wolnych od pracy i świątach państwowych (pühade ja tähtpäevade seadus).

Ustawa weszła w życie w dniu 23 lutego 1998 r. Są to następujące dni:

1. 24 lutego – Dzień Niepodległości i rocznica powstania Republiki Estońskiej;
2. 1 stycznia – Nowy Rok;
3. Wielki Piątek;
4. Niedziela Wielkanocna;
5. 1 maja – Święto Majowe;
6. Zielone Świątki;
7. 23 czerwca – Dzień Zwycięstwa;
8. 24 czerwca – Dzień św. Jana;
9. 20 sierpnia – Dzień Odzyskania Niepodległości;
10. 24 grudnia – Wigilia Bożego Narodzenia;
11. 25 grudnia – Boże Narodzenie;
12. 26 grudnia – Boże Narodzenie.

3 Jakie ogólne zasady regulują terminy w postępowaniu cywilnym?

Zgodnie z § 65 ust. 1 kodeksu postępowania cywilnego (tsiviilkohtumenetluse seadustik, TsMS) przy obliczaniu terminów procesowych stosuje się przepisy kodeksu cywilnego (tsiviilseadustiku üldosa seadus, TsÜS) dotyczące terminów i dni upływu terminów, chyba że odpowiednie przepisy stanowią inaczej.

4 W którym momencie rozpoczyna się bieg terminu, jeżeli dana czynność ma zostać wykonana w danym okresie?

Zgodnie z ogólną zasadą ustanowioną w § 135 ust. 1 TsÜS bieg terminu rozpoczyna się następnego dnia po wskazanym dniu kalendarzowym lub po wystąpieniu zdarzenia, które określono jako początek terminu, chyba że odpowiednie przepisy lub postanowienia umowne stanowią inaczej. Bieg terminu wyznaczonego przez sąd rozpoczyna się następnego dnia po dniu doręczenia dokumentu, w którym termin ten został wyznaczony, chyba że przy wyznaczaniu terminu sąd postanowił inaczej. Jeżeli dokument nie musi zostać doręczony, bieg terminu rozpoczyna się w momencie otrzymania zawiadomienia o wyznaczeniu terminu (§ 63 TsMS).

5 Czy na rozpoczęcie biegu terminu może wpłynąć lub go zmienić sposób przekazywania lub doręczenia dokumentów (doręczenie osobiste przez posłańca lub drogą pocztową)?

Nie. Zgodnie z kodeksem postępowania cywilnego bieg terminu wyznaczonego przez sąd rozpoczyna się następnego dnia po dniu, w którym doręczono dokument procesowy. Dotyczy to wszystkich sposobów doręczania dokumentów.

6 Jeżeli dojdzie do zdarzenia, które rozpocznie bieg terminu, czy do terminu wlicza się dzień, w którym doszło do zdarzenia?

Nie – zgodnie z § 135 ust. 1 TsÜS bieg terminu rozpoczyna się następnego dnia po wskazanym dniu kalendarzowym lub po wystąpieniu zdarzenia, które określono jako początek terminu, chyba że odpowiednie przepisy lub postanowienia umowne stanowią inaczej.

7 Jeżeli termin jest oznaczony w dniach, czy liczba dni obejmuje dni kalendarzowe czy dni robocze?

Zgodnie z § 136 ust. 9 TsÜS do celów wyznaczania terminów przyjmuje się, że jeden dzień trwa od północy do północy. Dlatego też jeżeli termin jest wyrażony w dniach, wskazana liczba dni odnosi się do dni kalendarzowych.

8 Kiedy taki termin jest wyrażony w tygodniach, miesiącach lub latach?

Terminy procesowe z reguły wyraża się w dniach.

W miesiącach wyrażony jest na przykład termin, po upływie którego nie ma już możliwości wniesienia apelacji. Zgodnie z § 632 TsMS apelację można wnieść w terminie 30 dni od daty doręczenia wyroku stronie wnoszącej apelację, ale nie później niż pięć miesięcy od daty ogłoszenia wyroku sądu pierwszej instancji. Po upływie pięciu miesięcy od daty ogłoszenia wyroku sądu nie można wnieść apelacji, nawet jeśli do końca okresu pięciu miesięcy od momentu doręczenia i ogłoszenia wyroku pozostało mniej niż 30 dni. Powyższy termin zawity wyznaczono w celu zapewnienia pewności prawa. Podobny pięciomiesięczny termin zawity na wniesienie odwołania wyznaczono również na przykład na wniesienie zażalenia na postanowienie lub skargi kasacyjnej. Przykładem terminu wyrażonego w latach jest termin przedawnienia roszczenia o zwrot kosztów opłaty skarbowej lub zabezpieczenia – roszczenie wygasa po upływie dwóch lat od zakończenia roku, w którym wniesiono zabezpieczenie lub uiszczono opłatę skarbową, ale nie wcześniej niż przed zakończeniem postępowania i uprawomocnieniem się wyroku. Termin ten uznaje się jednak za termin przedawnienia roszczenia, nie zaś za termin procesowy – z tego względu nie podlega on przedłużeniu ani przywróceniu.

Termin przedawnienia roszczenia również wyrażany jest w latach. Również tego terminu nie uznaje się za termin procesowy. Zgodnie z § 143 TsÜS sąd uwzględnia upływ terminu przedawnienia roszczenia wyłącznie na zarzut dłużnika.

9 Kiedy upływa termin, jeżeli jest wyrażony w tygodniach, miesiącach lub latach?

Termin kończy się w dniu upływu terminu. Jeżeli termin jest wyrażony w tygodniach, dniem upływu terminu jest odpowiedni dzień ostatniego tygodnia tego okresu. Jeżeli termin jest wyrażony w miesiącach, dniem upływu terminu jest odpowiedni dzień ostatniego miesiąca. Jeżeli termin jest wyrażony w latach, dniem upływu terminu jest odpowiedni dzień i miesiąc ostatniego roku. Jeżeli termin jest wyrażony w miesiącach lub latach, a dzień upływu terminu przypada w miesiącu, w którym ten konkretny dzień nie występuje, za dzień upływu terminu uznaje się ostatni dzień miesiąca (§ 136 ust. 2–5 TsÜS).

10 Czy w przypadku, gdy termin upływa w sobotę, niedzielę, oficjalny dzień świąteczny lub dzień wolny od pracy, termin taki zostaje przedłużony do kolejnego dnia roboczego następującego po takim dniu?

Tak. Artykuł 136 ust. 8 części ogólnej kodeksu cywilnego stanowi, że w przypadku gdy termin na złożenie oświadczenia woli lub na wywiązanie się z zobowiązania przypada w dniu ustawowo wolnym od pracy lub jakimkolwiek innym dniu wolnym od pracy, za dzień upływu terminu uznaje się pierwszy dzień roboczy po dniu wolnym od pracy.

11 Czy w określonych okolicznościach można przedłużyć termin? Jakie warunki należy spełnić, aby skorzystać z takiego przedłużenia terminu?

Zgodnie z § 64 ust. 1 TsMS sąd może, na uzasadniony wniosek lub z urzędu, przedłużyć wyznaczony termin procesowy, jeżeli uzna to za zasadne. Termin może zostać przedłużony więcej niż jednokrotnie wyłącznie za zgodą strony przeciwnej.

12 Jakie terminy obowiązują w przypadku odwołań?

Apelację należy wnieść w terminie 30 dni od daty doręczenia wyroku stronie wnoszącej apelację, ale nie później niż po upływie pięciu miesięcy od daty ogłoszenia wyroku sądu pierwszej instancji (*esimese astme kohus*) (§ 632 ust. 1 TsMS). Istnieją jednak pewne wyjątki od tej ogólnej zasady:

1) Jeżeli sąd rejonowy (*maakohus*) rozpoznający sprawę stwierdzi w sentencji wyroku, że odpowiednie powszechnie obowiązujące przepisy stoją w sprzeczności z konstytucją (*põhiseadus*) i odmówi ich zastosowania, termin na wniesienie apelacji nie rozpoczyna biegu do momentu wydania orzeczenia przez Sąd Najwyższy (*Riigikohus*) w sprawie takich powszechnie obowiązujących przepisów, które nie zostały zastosowane, po zbadaniu ich zgodności z konstytucją.

2) Jeżeli podczas biegu terminu na wniesienie apelacji sąd wydał w danej sprawie wyrok uzupełniający, termin na wniesienie apelacji rozpoczyna bieg w dniu ogłoszenia wyroku uzupełniającego – dotyczy to również apelacji od pierwotnego wyroku. W przypadku gdy do wyroku wydanego bez części opisowej lub uzasadnienia dodano pominiełą część, termin na wniesienie apelacji rozpoczyna bieg na nowo od daty ogłoszenia kompletnego wyroku.

Jeżeli strony osiągną porozumienie w tej kwestii i powiadomią o tym fakcie sąd, termin na wniesienie apelacji może zostać skrócony lub może zostać przedłużony do maksymalnie pięciu miesięcy od daty ogłoszenia wyroku.

13 Czy sądy mogą zmieniać terminy, w szczególności termin stawiennictwa lub oznaczać szczególną datę stawiennictwa?

Zgodnie z kodeksem postępowania cywilnego sąd wyznacza termin rozprawy niezwłocznie po otrzymaniu pozwu lub wniosku i odpowiedzi na ten pozew lub wniosek lub po upływie terminu wyznaczonego na udzielenie takiej odpowiedzi. Sąd może również wyznaczyć termin rozprawy przed otrzymaniem odpowiedzi lub przed upływem terminu na udzielenie odpowiedzi, jeżeli można założyć, że przeprowadzenie rozprawy będzie konieczne do rozpoznania danej sprawy niezależnie od treści odpowiedzi, lub jeżeli niezwłoczne wyznaczenie terminu rozprawy jest zasadne w świetle danych okoliczności z innych względów. Jeżeli odpowiedź nie jest wymagana, sąd wyznacza termin rozprawy niezwłocznie po otrzymaniu pozwu lub wniosku. Przy wyznaczaniu terminu rozprawy sąd w miarę możliwości zasięga opinii uczestników postępowania i je uwzględnia.

Sąd może odwołać rozprawę, zmienić jej termin lub odroczyć ją wyłącznie w należycie uzasadnionym przypadku (§ 352 ust. 1 TsMS).

14 Jeżeli zawiadomienie o czynności dotyczącej strony zamieszkałej w miejscu, w którym mogłaby ona skorzystać z przedłużenia terminu, następuje w miejscu, w którym osoby tam zamieszkujące nie mogą skorzystać z przedłużenia, to czy osoba taka traci przywilej wspomnianego przedłużenia?

Jeżeli postępowanie jest prowadzone zgodnie z estońskim prawem procesowym, utrata prawa do wystąpienia o przedłużenie terminu procesowego nie może nastąpić tylko dlatego, że w miejscu, w którym dana osoba otrzymała zawiadomienie o czynności, dopuszcza się możliwość wydłużenia takiego terminu albo nie dopuszcza się takiej możliwości.

15 Jakie konsekwencje ponosi się w przypadku niedochowania terminu?

Jeżeli czynność procesowa nie zostanie podjęta w wyznaczonym terminie, strona postępowania nie będzie uprawniona do podjęcia tej czynności w późniejszym terminie, chyba że sąd przywróci termin ustawowy, przedłuży wyznaczony termin sądowy lub rozpozna pozew, wniosek, dowód lub sprzeciw wniesiony przez stronę postępowania. Powyższe ma zastosowanie niezależnie od tego, czy stronę postępowania z wyprzedzeniem poinformowano o skutkach niedotrzymania terminu.

16 Jeżeli termin upłynął, jakie środki przysługują osobom, które go nie dochowały, np. stronom niestawiającym się w sądzie?

Jeżeli sąd wydał wyrok zaoczny z uwagi na niestawienie się pozwanego na rozprawie, pozwany może złożyć wniosek o uchylenie wyroku zaocznego (§ 415 TsMS). Pozwany może złożyć wniosek o uchylenie wyroku zaocznego, jeżeli niepodjęcie działania przez pozwanego, które doprowadziło do wydania wyroku zaocznego, nastąpiło z uzasadnionej przyczyny. Uzasadnione przyczyny niewywiązania się z obowiązku udzielenia odpowiedzi na pozew, niestawiennictwa na rozprawie lub niepowiadomienia sądu o tym fakcie obejmują przede wszystkim okoliczności takie jak zakłócenie ruchu drogowego, nieoczekiwana choroba strony lub nieoczekiwana poważna choroba osoby bliskiej dla strony, z powodu których strona nie udzieliła odpowiedzi na pozew lub nie stawiała się na rozprawie oraz nie wysłała swojego pełnomocnika do sądu (§ 422 ust. 1).

Wniosek o uchylenie wyroku zaocznego można złożyć niezależnie od tego, czy istnieje uzasadniona przyczyna, jeżeli:

- 1) w przypadku nieudzielenia odpowiedzi na pozew – pozew został doręczony pozwanemu lub jego pełnomocnikowi w sposób inny niż doręczenie do rąk własnych za potwierdzeniem odbioru lub drogą elektroniczną;
- 2) w przypadku niestawiennictwa na rozprawie – wezwanie zostało doręczone pozwanemu lub jego pełnomocnikowi w sposób inny niż doręczenie do rąk własnych za potwierdzeniem odbioru lub poprzez wręczenie na rozprawie lub drogą elektroniczną;
- 3) wyrok zaoczny nie mógł zgodnie z prawem zostać wydany.

Wniosek o uchylenie wyroku zaocznego można złożyć w terminie 30 dni od daty doręczenia wyroku zaocznego. Jeżeli wyrok zaoczny został doręczony poprzez ogłoszenie, wniosek o uchylenie wyroku zaocznego można złożyć w terminie 30 dni od dnia, w którym pozwany dowiedział się o wydaniu wyroku zaocznego lub o wszczęciu postępowania egzekucyjnego w celu wykonania wyroku zaocznego. Jeżeli po ponownym wszczęciu postępowania przeciwko pozwanemu zostanie wydany kolejny wyrok zaoczny, pozwany może odwołać się od takiego wyroku wyłącznie wówczas, gdy zaniechano zbadania, czy spełnione są warunki wymagane do wydania wyroku zaocznego.

Ostatnia aktualizacja: 10/01/2024

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.